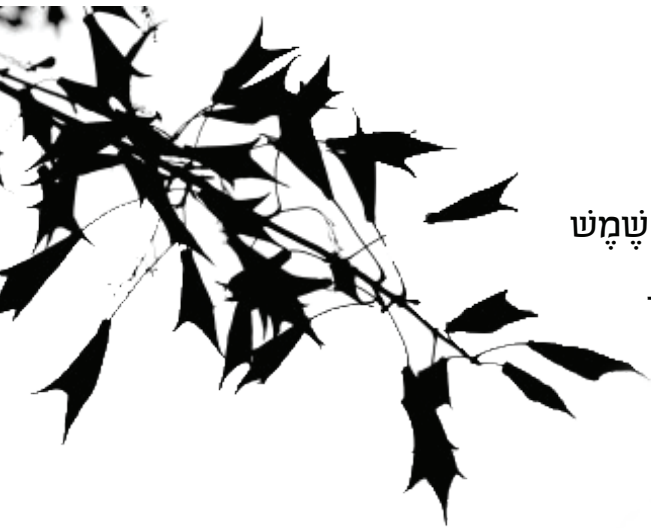

גלגל

עלון שדות ים 1819 27 מאי 2016

הִנֵּה אֶעֱשֶׂה כְּדֹר מִן הַצֵּעַר
כִּמָּה צָבָעִים יִשְׁחָקוּ בּוֹ מִוֶּל שְׂמֵשׁ
כִּמָּה צָבָעִים בּוֹ יִבְכוּ עִם עֵגֶן
בְּכֹחַ אֲחֵרוֹן אֲטִילְנוּ
מֵאִפֶּל טַל יַעַר
מְבָרְכָה רוֹדְמַת
בְּכֹחַ אֲחֵרוֹן עוֹד אֲטִילְנוּ
עַר וְחוֹלָם
סוּעַר
וְשֶׁאֵן
וְהַכְּדֹר שְׂזֹר
כָּל צֵעַר וְצֵעַר
בְּכֹחַ יִפְתַּח
שְׁעַר
אֲחַר
שְׁעַר...

אמיר גלבוץ

קיבוץ שדות-ים

דברים לזכרו של ישקה בר ז"ל

אמנון, זכרונו לברכה, אבי וקרן, חיים ומריה, תמר ועומר, הנכדים איתי ואילן, אדם וגולדה, אופק, גל ונווה,

יעקב (ישקה) בר ז"ל 1925 - 2016

ארבעת הנינים, אנאבל היקרה, בני משפחה, חברי שדות ים וכל מוקירי זכרו של ישקה שהגיעו לחלוק לו כבוד אחרון וללוותו למנוחת עולם, והוא בן תשעים שנים.

"בחיים אפשר ליפול כמו זבוב, אבל אם צריכים לחיות, אפשר לצאת מכל מצב. זו לא גבורה, בחיים אין גבורה. רק מת הוא גיבור".
בראיון עם הדס תמצת ישקה במשפט קצר את מסכת חייו. כמי שנאבק על קיומו מאז ימי ילדותו, גבר על מכשולים ושרד את הבלתי אפשרי, התעקש ישקה לחיות בפשטות, ללא תואר וללא הדר.

יעקב בר נולד בעיירה קטנה בליטא באמצע שנות העשרים של המאה הקודמת. בן ארבע התייתם מהוריו והועבר עם אחותו הקטנה ממנו בשנתיים לחסותן של סבתו ודודתו. עוד שלמד בחידר נקלע לעימותים עם הילדים, וגורש משם לא לפני שחווה צליפות מחגורתו של הרבי. גם בבית הספר לא סלח לאחד הילדים שכינה אותו, "ז'יד פֿרַח", וכיבד אותו במכות הגונות. בגיל צעיר סייע

ישקה לסבתו בעבודות השדה, ובן שלוש עשרה נחלץ ישקה לעזרה בפרנסת המשפחה, עזב את בית הספר והחל לעבוד במפעל ליצור נעלים בעיר בֶּטְש. בשל המרחק בין העיר לעיירה עבר ישקה להתגורר אצל דודו ושמונת ילדיו סמוך למפעל.

בראשית מלחמת העולם השנייה שחררו הרוסים את ליטא מידיהם של הליטאים צמאי הדם, וביקשו מהאזרחים להמשיך בשגרת יומם. ישקה נאלץ לעשות את דרכו ברגל מהעיירה לעיר, מהלך של 21 ק"מ. בדרך פגש שני חקלאים טובים שהגנו עליו והסתירו אותו מפני הגויים שהתנכלו ליהודים. "כשהגעתי לביתו של הדוד, מצאתי בית פרוץ, ואין נפש חיה. תוהו ובוהו". בדיעבד נודע לו שהליטאים רצחו את יהודי העיירה, סבתו, דודתו ואחותו, עוד לפני שהגרמנים כבשו את ליטא.

בחושיו החדים הבין ישקה שעליו לעשות את דרכו לכיוון רוסיה. איך? לא ידע. ללא פרוטה בכיסו ומבלי להכיר איש פנה לתחנת הרכבת. במקרה פגש את בת דודתו ובעלה המולדבי שעמדו לנסוע באותה רכבת לברית המועצות. ישקה חמק פנימה והסתתר בדרגש שינה. בגבול לטביה - בסרסביה נעצרה לפתע הרכבת והנוסעים הורדו ממנה ללא הסבר. השלושה התחבאו בגורן של אחת החוות. למחרת חצו ברגל את הגבול והלכו ברגל לעיר הסמוכה עד שהצליחו לעלות לרכבת פליטים שעשתה דרכה לרוסיה. שבועות ארוכים היטלטלו ברכבת. ובכל תחנה שנעצרה, קפץ ישקה החוצה ותר אחרי לחם עבור בת דודתו ההריונית ובעלה. כשהגיעו לברית המועצות, נשלחו יחד לקולחוז, אולם החליטו להמשיך לטשקנט מחשש שיגויסו לצבא האדום. בדרך מת התינוק וכשהגיעו לטשקנט נפרדה דרכם.

ישקה בן החמש עשרה התגלגל בעיר עד שהוכנס לבית ספר מקצועי, שם עבד ולמד מכונאות. באותה תקופה חבר ישקה למפלגה הקומוניסטית, וכשתמה המלחמה חזר עם קבוצת חברים רוסים לוילנה שבליטא והשתלב בעבודה במפעל אלקטרוניקה. ערב אחד ירד לבית קפה לשתות וודקה ולאכול דייסה מתובלת בחזיר מעושן. בשולחן הסמוך התיישבו ארבעה קציני צבא וביניהם זיהה ישקה את בן דודו שהפנה את גבו אליו. כשחזר שתוי מעט למגוריו, מסר לו השומר הודעה מקצין ליטאי שביקש לפוגשו בדחיפות.

שיכור למחצה עשה ישקה דרכו לעבר גטו וילנה, איתר את בן דודו, וזה במסווה של קצין ליטאי וחבר במפלגה הקומוניסטית, הודיע לו שהוא חייב להגיע לפלשתינה. ישקה נקרע בין נאמנותו לברית המועצות לבין הידיעה שעליו לחבור לבן דודו בפלשתינה. אולם הבין שאם חלילה יוודע רצונו לעלות לארץ ישראל, יישלח מיד לסיביר, שכן מסך הברזל כבר הורד.

גם הבריחה מרוסיה בעזרת שליחים מוסוויים הייתה רצופת סכנות. ישקה קיבל תעודת זהות פולנית מזויפת, ולמרות שלא ידע בפולנית צריך היה להזהות בשמו הפולני כשנערכו ספירות נוסעים בקרונות הבהמות שברכבת המשא. עם הפעילות של התנועה הציונית בפולין השתלב ישקה בקבוצת הכשרה ולאורך מסע של יותר מחצי שנה הועברו לאיטליה בדרום לפלסטין. באונית המעפילים הצטופפו מאות המעפילים והטלטלו בים. אורות העיר חיפה הבהיקו למרחוק, אך חמישה מייל מהחוף נתפסה האוניה על ידי הבריטים ונשלחה לקפריסין.

לאחר השחרור הועלו על משאית בחיפה. "שאלתי את הנהג איפה יש בארץ קולחוז קומוניסטי, מספר ישקה. הוא הוריד אותי באקליפטוסים, ואמר לי - לך ישר".

באותו ערב שבת 1948 הגיע ישקה לשדות ים לבוש מכנסים קרועים ולא נשא עמו דבר. הוא התקבל בזרועות פתוחות. חצי ביצה. פרוסת לחם, קובית מרגרינה ומעט ריבה. אוהל, מזרון קש וסדין מהמחסן. למחרת התייצב לעבודה בשדה. עמדו לרשותו שני סוסים ושלוש פרדות עימם חרש את האדמה, סיקל אבנים, סחב שקים של 105 ק"ג על הגב והוביל את היבול למשק. את הסיפור איך ישקה סירס את הסוס הפראי אביב והצליח להשתלט על צילקה, הפרדה העקשנית, שמעו ילדי שדות ים בהזדמנויות שונות, ואילו על עברו - לא ידעו דבר. בהמשך עבד ישקה ברפת, וכשהרפתנים חלו, חלב 48 פרות שלוש פעמים ביום.

גם בלול ידע להיטיב עם התרנגולות, ומנע מחלות, לאחר שפיתח שוקת משוננת למניעת הרטבה של הזבל. בספר "מעשים ומעשיות" סיפר ישקה "עבדתי 17 שנים בלול והייתי צריך אנשים למשלוח עופות - היו רושמים לי אנשים שהם כבר לא במשק". ישקה אמנם היה עייף, ונרדם לפני הילדים כשהלך להשכיב אותם בבתי הילדים, אולם מעולם לא התלונן על עבודה קשה. עד השנה האחרונה עוד עבד בקונצ'טו וביקע אבנים בפטיש ואיזמל. ישקה בחר להתגייס לצבא כבר בראשית ימיו בארץ, בנה סוללות לטנקים ב"די ניין" לא משוריין, פתח "פיתות" ולחם במלחמות ישראל. שנים רבות עשה 90 ימי מילואים בשנה, וכשהגיע לגיל פרישה חתם על טופס 8 וחזר לקו. "אני מרוצה וגאה שבחרתי לחיות בקיבוץ, ותרמתי למדינה כמו שתרמתי", סיכם ישקה את דבריו בראיון לפני שנה.

מאז ששכל את בנו אמנון והתאלמן מחנה אשתו המשיך ישקה בשגרת יומו עצוב וכואב. אנאבל, המטפלת המסורה שליוותה את המשפחה והשתלבה בה היטב בשתיים עשרה השנים האחרונות, הקלה עליו ונתנה מענה לצרכיו המועטים. בשבועות האחרונים חלה, גופו נחלש ורוחו רפתה. הצוות הרפואי המסור והמקצועי תמך בו וסייע לכל צרכיו. בצהרי יום שבת נדם ליבו. תמו ייסוריו. עכשיו כבר מותר לקרוא לך גיבור, ישקה.

נוח על משכבך בשלום בעפר גבעת החול אל מול הים ושדות המשק.

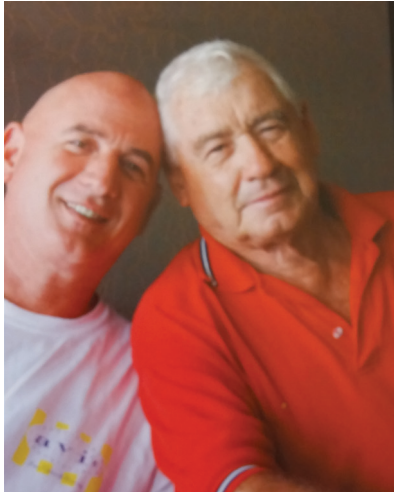
צילם: ג'ייסון גולד

נחשול על ברכיו של ישקה ז"ל

ישקה ז"ל עם אנאבל

ישקה ז"ל עם אבי

אנחנו נפרדים היום מאבא, סבא, חבר, מאגדה, מאיש שכל מי שפגש אותו יזכור אותו, ובדרך כלל לטובה. אפשר לספר סיפורים בלי סוף, אבל אבא ביקש טקס קצר. עוד נספר עליו בזמן ובמקום אחר.

סיפור חייו זה סיפור של פרק בתולדות עם ישראל. אבא עבר חיים קשים עם צער ויגון ועם זאת, הוא ידע לשמוח לבלות. תמיד עם חיוך על השפתיים וסיפור טוב וכמובן בדיחה גסה. עם סיבה או בלעדיה, אבא תמיד היה מוכן להרים כוסית משקה טובה. לפני כמעט חצי שנה חגגנו את יום הולדתו ה-90. אבא זכה לחיות עד שיבה טובה עם ראש צלול.

הוא דיבר איתי כמעט כל יום בטלפון בדרכי לעבודה. הוא רצה לדעת על הכל: מצב הכבשים והסוסים בחווה, מה קורה בעבודה ובמיוחד מה קורה עם הילדים והנכדים. אם הוא היה במצב רוח לא טוב, ישר הייתי שואל אותו אם תמר באה אליו עם הילדים, מיד מצב רוחו היה משתנה לטובה והיה מספר לי מה קורה עם נכדיו.

אבא אהב אנשים, אהב את המשפחה ואת כל מי שנקלע לדרכו.

ישקה ז"ל עם הנכדים (ילדיה של תמר)

נתן תמיד נשיקות רטובות וחיבוקים. אמר מה שיש לו להגיד בלי לחשוב פעמיים.

היה איש פשוט וטוב לב, איש עבודה ומעשה.

אני רוצה להודות לבית שדות ים, לחבריו הקרובים - דן, יואל וגילי וכל השאר.

אני רוצה להודות לצוות המרפאה, לצוות הסיעודי ולכל אלה שטיפלו בו בשנים האחרונות, כולל צוות הקונצ'טו.

במיוחד אני רוצה להודות לאנבל - אנבל, את מלאך משמיים. נתת לאבא טעם ושמחת חיים.

שכב תנוח באדמת הארץ, בחולות קיסריה שכל כך אהבת.

אבי

דברי הספד לאבא ישקה,

לאבי, תמר, אנה-בל וכל המשפחה, חברי קיבוץ שדות ים וכל מי שהכיר את אבא, סבא וסבא רבא, יעקב בר המוכר בפי כל בשם: "ישקה" שלנו. תודה רבה ממני הבן הצעיר חיים (ב- 8 דקות), ובשם משפחתי שלא הספיקה להגיע בזמן כדי ללוות את אבא בדרכו האחרונה. תודה על הטיפול והכבוד שנתתם, בקיבוץ, מכרים ומשפחה לאבא במשך שנים. היום, אין מספיק דפים וזמן לדבר על חיים מלאים שאבא חי, אבל מה שהוא היה, איש אדיר, שעשה ומשאיר מאחוריו חובה- לזכור! אבא נתן לנו את הילדות הטובה ביותר שניתן היה לצפות לה, והיא הילדות בשדות ים. אבא נתן לנו אהבת אב, אך לימד אותנו גם מהי אהבה לחיות - סוסים, כלבים, ובכלל מה שנתן לנו הטבע. אבא נתן לנו חינוך לעבודה, לקבלת אחריות, התמדה וצייתנות במילוי תפקידים, ובכלל את הנחישות להצליח. אבא נתן לנו את האהבה לציוד טכני, ובעיקר לטרקטורים. אבא נתן לנו להבין שסקרנות גורמת גם לרצון לשפר ולהמציא דברים חדשים. אבא נתן לנו את חוש הומור, והכישרון לספר בדיחות טובות, סיפורים בלי סוף, אבל בלורית שער לא נתן. אבא משאיר לנו ריקנות (void) מאחוריו, אבל כשאני חושב מדוע אני עושה את מה שאני עושה, התשובה היא אבא. אבא ליווה אותי לכל מקום ובכל דבר שעסקתי בחיי. אנחנו: מריה, ונכדיו, אדם, גולדה, והנינות סשא ומורגן וכל המשפחה בשבדיה ובארה"ב, נזכור באהבה את אבא וסבא ישקה. ונחגוג בשמו בשמחה, לזכר החיים המלאים, המרתקים והלא תמיד פשוטים, שאבא חווה בחייו. וגם בלי בלורית שער נמשיך בדרכו. שלום אבא יקר, נוח בשלוות עולמים במקום ובאדמה שכה אהבתה.

חיים

לזכור את ישקה

לישקה היה חיוך שובה לב
הייתה לו בת צחוק בעיניים.
כשהתבדח אמרתי לו ישקה תשאר כזה, צעיר ברוח.
בימים האחרונים כבר לא פגשתי בך.
החיוך והרוח שלך יחסרו לי.
תנוח בשלום,

נעמי גולדווין

